

**Порядок комплексного кваліфікаційного іспиту
за ОП «Географія», спеціальності 106 Географія, ОП «Географія»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання**

19.05.2023 р.

Розроблено на основі Положення «Про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» від 25.05.2020 р. (<https://www.chnu.edu.ua/media/djcdodmf/polozhennia-pro-atestatsiiu-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>), Додатку до «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання (<https://www.chnu.edu.ua/media/p12hrfey/dodatok-do-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-chnu.pdf>), методичних рекомендацій до проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр», ОР «Магістр» у 2022-2023 н.р.

1. Порядок організації роботи екзаменаційної комісії.

Склад Екзаменаційної комісії (Екзаменаційна комісія № 1, географічний факультет, спеціальність 106 «Географія», ОП «Географія» затверджений Наказом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 157 від 28.04.2023 р.

Брижак П.М. – начальник відділу супроводу реформ та аудиту місцевих програм виконавчого апарату Чернівецької обласної ради – голова ЕК (за згодою).

Члени комісії:

1. Холявчук Дарія Іванівна – к. геогр. н., доц. кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії;
 2. Косташук Іван Іванович – д. геогр. н, проф., зав. кафедри географії України та регіоналістики;
 3. Заблотовська Наталія Василівна – к. геогр. н., доц. кафедри географії України та регіоналістики;
- Сорокіна Катерина Вікторівна – лаборант кафедри географії України та регіоналістики – секретар ЕК.

Дата	Група	Час, аудиторія	Відповідальні
12.06.2023 (понеділок)	402 передатестаційна консультація* (змішаний формат) https://meet.google.com/jkx-rbna-dmx	11:00 ауд. 34	Відповідальний за проведення консультацій 1. секретар ЕК старший лаборант кафедри географії України та регіоналістики Сорокіна Катерина Вікторівна

*Примітка: передатестаційна консультація передбачає тестовий режим роботи (підключення на платформі Google Meet, використання генератора випадкових чисел, проектування наочного матеріалу тощо), пояснювальні бесіди по питаннях тематичних блоків.

2. Форма та порядок проведення комплексного кваліфікаційного іспиту

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних компетентностей випускників та забезпечення програмних результатів навчання, передбачених ОПП «Географія».

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Географія» за спеціальністю 106 «Географія» проводиться у формі складання комплексного атестаційного іспиту (усно).

До комплексного атестаційного іспиту допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які повністю виконали навчальний план зі спеціальності 106 «Географія» ОР «Бакалавр».

Тривалість засідання не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Тривалість усного іспиту одного здобувача, як правило, не повинна перевищувати 30 хвилин.

Для здобувачів, які перебувають за кордоном, дозволяється процедура проходження атестації з застосуванням *дистанційних технологій*. Для цього обов'язковим є використання здобувачем комп'ютера/ноутбука або смартфона, оснащеного камерою, технічні можливості якого дозволяють підтримувати режим відеоконференції Google Meet. Відеозапис атестації зберігається протягом одного року. Здобувач у визначений час долучається до онлайн події, що знаходиться за <https://meet.google.com/jkx-rbna-dmx>. Перед початком іспиту з допомогою генератора випадкових чисел <https://uk.piliapp.com/random/number/> здійснюється рандомний вибір білету. Під час підготовки до відповіді здобувач повинен постійно перебувати в полі зору камери та при ввімкненому мікрофоні, щоб екзаменаційна комісія могли впевнитись щодо самостійності підготовки до відповіді на обраний білет.

До комплексного кваліфікаційного іспиту допускаються лише ті здобувачі освіти, які виконали навчальний план заявленого рівня вищої освіти.

Дата	Група	Час	Студенти
21.06.2022 (середа)	402 Комплексний кваліфікаційний іспит https://meet.google.com/jkx-rbna-dmx	9-00	1. Василович Тетяна Володимирівна 2. Яцько Анна Миколаївна 3. Чепига Богдана Іванівна 4. Анікулаєсі Анастасія Вячеславівна 5. Босак Аліса Анатоліївна 6. Ватрич Лілія Леонідівна 7. Дарій Емілія Петрівна 8. Досінчук Богдана Михайлівна 9. Єременко Анастасія Іванівна
		14-00	Оголошення оцінок
22.06.2022 (четвер)	402 Комплексний кваліфікаційний іспит https://meet.google.com/jkx-rbna-dmx	9-00	1. Задорожняк Павло Юрійович 2. Зварич Василь Васильович 3. Ковалик Наталія Василівна 4. Кушнір Софія Ігорівна 5. Латковський Ярослав Ілліч 6. Мельник Юрій Ярославович 7. Сорокін Денис Вікторович 8. Томаш Віталіна Олегівна 9. Чернецька Анна Дмитрівна
		14-00	Оголошення оцінок
23.06.2023 (п'ятниця)	Резервний день https://meet.google.com/jkx-rbna-dmx		Для здобувачів, які з поважних причин не змогли бути присутні (не змогли вийти на зв'язок) на комплексному атестаційному іспиті

3. Інформація про зміст і структуру завдань, які виносяться на комплексний кваліфікаційний іспит.

Програма комплексного атестаційного іспиту затверджена на засіданні Вченої ради географічного факультету (Протокол №6 від 29.12.2022 р.) та розміщена на сайті географічного факультету за посиланням <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/NavchalProces/2022/Prohrama%20Neohrafiya.pdf>.

На іспит виносяться чотири тематичних блоки: 1) питання загального теоретичного характеру фізичної географії, 2) фізична географія материків та океанів, 3) загального теоретичного характеру економічної та соціальної географія, суспільної географії регіонів та країн, 4) географії України. Усі питання побудовані із урахуванням майбутньої професійної діяльності випускників на основі відповідних нормативних документів.

Зміст тематичних блоків за посиланням <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/NavchalProces/2022/Prohrama%20Neohrafiya.pdf>

4. Критерії оцінювання.

Виконання з усіх питань білету комплексного кваліфікаційного іспиту є обов'язковим.

Оцінювання відповідей проводиться членами ЕК окремо за кожним питанням. Оцінку іспиту виставляє кожен член комісії. Підсумкову оцінку комплексного іспиту визначають як середню з оцінок за кожне питання в білеті. За кількістю визначених балів кожного з присутніх членів комісії

виводиться усереднене значення по загальній сумі балів.

Оцінювання результатів кваліфікаційного екзамену здійснюється за усталеною діючою шкалою в університеті.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання (по блоках)

Блок 1

Незадовільно FX Студент погано володіє основами знань з фізичної географії, не може пояснити основних понять, категорій, тощо.

Задовільно E Знання предмету, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Неповною мірою володіє основами знань із фізичної географії, не може пояснити основних понять, категорій, не оперує основами теорій та методів природничої географії. Однак частково вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми фізико-географічного напрямку.

Задовільно D Знання теорій та методів фізико-географічного спрямування, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент знає основні теоретичні та методологічні положення. Вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми фізико-географічного напрямку середнього рівня складності.

Добре C Володіє концептуальними науковими та практичними знаннями теоретичних та методологічних основ загальної географії в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Застосовує основні теорії та методи географічного спрямування при донесенні інформації, не повною мірою, однак знає теорію й практику. Здатний самостійно виконувати засвоєні види діяльності та окремі операції на практиці для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить вірні рішення.

Добре B Критично осмислює теорії, принципи, методи і поняття. Знання теоретичних та методологічних основ загально географічних питань міцні і глибокі, знаходяться в межах підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знання використовуються вільно. Студент знає теоретичний матеріал, уміє донести інформацію, ідеї, проблеми та рішення основних загально географічних понять. Здатний самостійно складати нові, більш ефективні алгоритми діяльності для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності.

Відмінно A Критично осмислює теорії, принципи, методи і поняття у сфері загального землезнавства. Знання питання міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знання використовуються вільно. Студент уміє донести до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми та рішення питання землезнавчого характеру. Володіє навиками збору, інтерпретації та застосування даних, для розкриття питання. Майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для вирішення складних спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності.

Блок 2

Незадовільно FX Студент погано володіє основами знань з фізичної географії материків та океанів, не може пояснити основних понять, категорій, тощо.

Задовільно E Знання предмету, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Неповною мірою володіє основами знань із фізичної географії, не може пояснити основних понять, категорій, не оперує основами теорій та методів природничої географії. Однак частково вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми фізикогеографічного напрямку.

Задовільно Д Знання теорій та методів фізико-географічного спрямування, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент знає основні теоретичні та методологічні положення. Вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми фізико-географічного напрямку середнього рівня складності.

Добре С Знання теоретичних та методологічних основ фізичної географії материків та океанів в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Застосування основних теорій та методів соціально фізикогеографічного спрямування виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику. Здатний самостійно виконувати засвоєні види діяльності та окремі операції на практиці для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить вірні рішення.

Добре В Володіє концептуальними науковими та практичними знаннями. Критично осмислює теорії, принципи, методи і поняття у сфері професійної фізико-географічних досліджень. Знання знаходяться в межах підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знання використовуються вільно. Студент знає теоретичний матеріал, уміє донести до слухача сутність основних понять фізичної географії материків та океанів. Здатний самостійно складати нові, більш ефективні алгоритми діяльності для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем.

Відмінно А Знання теоретичних та методологічних основ фізичної географії поглиблені когнітивні, а практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних задач і практичних проблем у сфері дослідження. Студент детально знає теоретичний матеріал, уміє давати комплексну характеристику перебігу фізико-географічних процесів, розуміє сутність основних положень теорії та вільно їх трактує, оперує термінологією з фізичної географії. Вільно доносить інформацію, ідеї, проблеми, рішення та аргументує їх. Вирішує складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі наукового пізнання природничої географії, формує судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти фізикогеографічних досліджень.

Блок 3

Незадовільно FX Студент погано володіє основами знань із соціальної та економічної географії, не може пояснити основних понять, категорій, тощо.

Задовільно Е Знання, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Неповною мірою володіє основами знань із соціальної та економічної географії, не може пояснити основних понять, категорій, не оперує основами теорій та методів суспільної географії. Однак частково вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми суспільно-географічного напрямку.

Задовільно Д Знання теорій та методів географічного пізнання соціально-економічного спрямування, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент знає основні теоретичні та методологічні положення. Вирішує спеціалізовані задачі та практичні проблеми суспільно географічного напрямку географічних досліджень середнього рівня складності.

Добре С Знання теоретичних та методологічних основ соціально-економічної географії в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Застосування основних теорій та методів соціально-економічного дослідження виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику. Здатний самостійно виконувати засвоєні види діяльності та окремі операції на практиці для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить вірні рішення.

Добре В Знання теоретичних та методологічних основ соціальної та економічної географії міцні і глибокі, знаходяться в межах підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знання використовуються вільно. Студент знає теоретичний матеріал, уміє пояснити сутність основних понять економічної і соціальної географії. Здатний самостійно складати нові, більш ефективні алгоритми діяльності для вирішення типових спеціалізованих задач та практичних проблем.

Відмінно А Критично осмислює теорії, принципи, методи і поняття у сфері соціальної та економічної географії. Знання та розуміння питань географії регіонів та країн міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знаннями оперує вільно. Студент детально знає теоретичний матеріал, уміє давати економіко-географічну окремих країнам і регіонам, розуміє сутність основних положень теорії та вільно їх трактує, оперує термінологією з курсу. Майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для вирішення складних спеціалізованих задач та практичних проблем у галузі економічної та соціальної географії регіонів та країн.

Блок 4

Незадовільно FX Неповне виконання мінімальних вимог до відповідей. Студент може назвати лише основні визначення, погано володіє основами знань з географії України, не може пояснити основних понять, категорій, тощо

Задовільно E Відповідь на поставлені запитання задовольняє мінімальні критерії. Є знання і пояснення мінімально необхідного переліку базових термінів та понять, загальна уява про явища та процеси. Неповною мірою володіє основами знань із географії України, не може пояснити основних понять, категорій, не оперує основами теорій та методів географічних досліджень в межах регіону дослідження. Частково розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем з фізичної та економічної географії України.

Задовільно D володіє загальними практичними навичками та теоретичними положеннями у напрямку досліджень Географії України на загальному рівні. Відповідь зі значною кількістю недоліків. З окремих питань виявлені непогані знання, але з багатьох слабкі. При роз'ясненні матеріалу не може чітко й доступно донести його до слухача. Студент може описати характерні особливості явищ та процесів; володіє мінімально необхідною термінологією, понятійним апаратом. інформацію може передавати лише на рівні відтворення, а не інтерпретації.

Добре C Володіє концептуальними науковими та практичними знаннями теоретичних та методологічних основ фізичної та суспільної географії України в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Застосовує основні теорії та методи географічного спрямування при донесенні інформації, не повною мірою, однак знає теорію й практику. Виявляється помірна кількість грубих помилок та неточностей. При додаткових запитаннях студент здатний їх виправляти. Виявлені знання базової необхідної термінології. Може розкрити зміст основних понять і закономірностей та донести суть питання до слухача.

Добре B Критично осмислює теорії, принципи, методи і поняття у сфері фізичної та соціально-економічної географії України. Студент розкриває зміст основних понять, може описати характер процесів; у багатьох випадках використовує знання з базових та споріднених дисциплін. Система знань в цілому розвинута, але є окремі недоліки, що не перешкоджають в застосуванні результатів навчання при вирішенні спеціалізованих задач і практичних проблем. Здатний самостійно виконувати засвоєні види діяльності та окремі операції на практиці для вирішення типових практичних задач та спеціалізованих проблем.

Відмінно A Знання теоретичних та методологічних основ географії України поглиблені, а практичні уміння й навички, майстерність та інноваційність показує на рівні, необхідному для розв'язання складних задач і практичних проблем у сфері дослідження. Відповідь показує відмінні наукові та практичні знання з фізичної та соціально-економічної географії України. Студент демонструє вміння застосування наукових теорій та методів, критичного мислення, майстерності та інноваційності на рівні необхідному для розв'язання складних практичних задач і спеціалізованих проблем. Вільно володіє навиками донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень у питаннях географії України. Відповідь підтверджує навички уміння збору, інтерпретації та застосування даних різностороннього географічного характеру. На питання, поставлені у білеті, студент дає стислі, чітко обґрунтовані відповіді.

Результати оголошуються у день складання комплексного кваліфікаційного іспиту.

Забораються корегування підсумкової оцінки за методом врахування попередніх результатів навчання відповідного студента, виражених в оцінках за раніше складені ним іспити.

Здобувачам вищої освіти, які успішно склали кваліфікаційний екзамен рішенням ЕК присвоюється кваліфікація у відповідності до отриманого освітнього ступеня.

Здобувач вищої освіти, який отримав **незадовільну оцінку** у результаті складання кваліфікаційного екзамену відраховується з університету, відповідно йому видається академічна довідка.

У випадку, якщо студент не з'явився на атестацію (для складання кваліфікаційного іспиту), у протоколі зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на атестацію. Але, якщо студент не з'явився на атестацію з поважної причини (зокрема, через відсутність чи переривання інтернет зв'язку, або знаходиться на окупованій території та ін.), що підтверджується відповідними документами, то йому може бути встановлена інша дата складання кваліфікаційного екзамену під час роботи ЕК або подання академічної відпустки.

Студентам, які отримали позитивні оцінки за передбаченими програмою підготовки формами атестації, рішенням Екзаменаційної комісії присуджується ступінь вищої освіти, присвоюється кваліфікація у відповідності до отриманої спеціальності і видається диплом про вищу освіту.

Рішення щодо видачі студенту диплома з відзнакою приймається Екзаменаційною комісією за результатами атестації і з урахуванням усіх наданих до Екзаменаційної комісії матеріалів, які

засвідчують, що навчальні та наукові (творчі) досягнення студента під час навчання за даним освітнім рівнем відповідають встановленим вимогам.

Якщо відповідь студента на іспиті не відповідає вимогам рівня атестації, Екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що студент не пройшов атестацію і у протоколі засідання Екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно» (1-49 балів). У випадку, якщо студент не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії для складання іспитів у протоколі зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання.

Якщо студент не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата складання іспиту під час роботи Екзаменаційної комісії.

Студент, який отримав незадовільну оцінку при складанні комплексного чи додаткового іспиту (на випускному курсі) відраховується з університету. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Студенти, які не склали іспити у зв'язку з неявкою без поважних причин або отриманням незадовільної оцінки, мають право на повторну (з наступного навчального року) атестацію протягом трьох років після відрахування із ЗВО (у період роботи, згідно затвердженого графіку, Екзаменаційної комісії з відповідної спеціальності). Перелік іспитів визначається за навчальним планом та навчальною програмою на момент навчання студента в університеті. Повторно складається тільки той іспит, з якого була отримана незадовільна оцінка.

Результати комплексного кваліфікаційного іспиту оголошуються в день його складання.

У протокол заносяться: оцінка, одержана на іспиті; запитання, поставлені випускникові; особливі думки членів Екзаменаційної комісії; здобуті освітній ступінь та кваліфікація; рішення щодо видачі диплома про вищу освіту звичайного зразка або з відзнакою.

Декан
географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК